

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Essi Jaakkonen

VAASAN MERIPELASTUSYHDISTYK-
SEN ENSIVASTEKOULUTUKSEN
ITSEARVIONTI

Sosiaali- ja terveysala
2018

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Essi Jaakkonen
Opinnäytetyön nimi	Vaasan Meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutuksen itsearviointi
Vuosi	2018
Kieli	suomi
Sivumäärä	26 + 2 liitettä
Ohjaaja	Ritva Alaniemi

Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistön omaa kokemusta ensivasteosaamisestaan ja ensivastekoulutuksen palvelevuutta Vaasan meripelastusyhdistyksen miehistön näkökulmasta. Tutkimuksen tarkoitus on kehittää Vaasan meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutusta ja tuoda esiin kehittämisideoita. Vaasan Meripelastusyhdistys käyttää tutkimuksen tuloksia apuna ensivastekoulutuksen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys käsittelee meripelastusta ja vapaaehtoisten ensiauttajien ensivastetta ja ensivastekoulutusta. Tutkimuksessa toteutettiin kysely Vaasan meripelastusyhdistyksen aktiiviselle miehistölle osaamistason selvittämiseksi, kyselyyn vastasi 17 Vaasan meripelastusyhdistyksen miehistön jäsentä. Kyselyn strukturoidut kysymykset analysoitiin tilastollisin menetelmin ja avoimet kysymykset induktiivisesti eli sisällön analyysia käyttäen.

Yleisesti kyselyyn vastanneet kokivat osaamistonsa ensivasteeseen ja toimintaohjeeseen liittyen hyväksi tai kohtuulliseksi. Koulutukseen liittyvissä kysymyksissä vastaajat olivat tyytyväisiä saamaansa koulutukseen, mutta myös kehittämisideoita löytyi. Vaasan Meripelastusyhdistys on ottanut käyttöön tutkimuksesta saadut tulokset ja sen avulla kehittänyt ensivastetoimintaansa.

ABSTRACT

Author	Essi Jaakkonen
Title	The Self-Evaluation of First Response Emergency Medical Education in Vaasa Society of Sea Rescue
Year	2018
Language	Finnish
Pages	26 + 2 Appendices
Name of Supervisor	Ritva Alaniemi

The aim of this bachelor's thesis was to chart the experiences of the crew in Vaasa Society for Sea Rescue on their abilities and skills in first response emergency medicine and the usefulness of the first response emergency medical education from the point of view of the crew. The purpose of this bachelor's thesis is to develop the first response emergency medical education and to bring forward development ideas. Vaasa Society for Sea Rescue will use the results of this study when developing and planning the first response emergency medical education.

The theoretical frame of reference of this bachelor's thesis deals with the sea rescue and the voluntary first response helpers' first response and the first response medical emergency education. An inquiry was carried out with the active crew of Vaasa Society for Sea Rescue to find out what the level of skills is. The inquiry was participated by 17 crew members of Vaasa Society for Sea Rescue. The structured questions were analyzed with statistical methods and the open-ended questions with inductive content analysis method.

In general the respondents felt that they have a good or fairly good level of skills and abilities in first response and the instructions. The respondents were satisfied with the education they had received but there were also development ideas. Vaasa Society for Sea Rescue has used the results of this study to develop their first response emergency medical work.

Keywords	First response, first response emergency medical education, voluntary sea rescue
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	ENSIVASTE OSANA MERIPELASTUSTA	8
	2.1 Meripelastus	8
	2.2 Ensihoitopalvelun hoitoketju	9
	2.3 Ensivaste	10
	2.4 Ensivastekoulutus	10
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT	13
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
	4.1 Aineiston keräys	14
	4.2 Aineiston analysointi	14
	4.3 Tutkimuseettisyys	15
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	16
	5.1 Ensivaste tehtävät	16
	5.2 Toimintaohjeet	18
	5.3 Koulutus	19
6	POHDINTA	21
	6.1 Tutkimustulosten yhteenveto ja johtopäätökset	21
	6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	22
	6.3 Oppimisprosessi ja jatkotutkimusideat	24
	LÄHTEET	26

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Ensivastekoulutusiltojen riittävyys.....	19
Kuvio 2. Koulutusiltojen sisältö.....	20
Kuvio 3. Miehistön toiveiden huomiointi ensivastekoulutusilloissa.....	20
Taulukko 1. Ensivastetehtävä -osion tulokset.....	17
Taulukko 2. Toimintaohjeiden -osion tulokset.....	18

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Saatekirje**LIITE 2.** Kyselylomake

1 JOHDANTO

Vaasan Meripelastusyhdistys perustuu vapaaehtoisten toimintaan ja tekee arvokasta työtä viranomaisten tukena meripelastus- ja ensivastetoiminnallaan. Vaasan Meripelastusyhdistys päivystää ympäri vuorokauden avovesi kaudella ja on 40 minuutin lähtövalmiudessa arkipäivisin. Avovesi kaudella viikonloppuisin sekä säännöllisesti arki-iltaisin yksikkö on välittömässä lähtövalmiudessa. (Vaasan Meripelastusyhdistys 2017 a.)

Suomen Meripelastusseuran miehistö hälytettiin pelastus- ja avunanto tehtäviin 1595 kertaa vuoden 2016 aikana, 3467 ihmistä sai apua meri- ja järvioluille. Heistä 20 ihmistä pelastettiin todennäköiseltä menehtymiseltä. (Meripelastusseura 2017, 7.) Vuonna 2016 Vaasan meripelastusyhdistys sai 34 pelastus tehtävää (Meripelastusseura 2017, 39).

Suomen Meripelastusseura kouluttaa kaikki pelastusmiehistönsä jäsenet, jotta meripelastajat voivat taitojensa puolesta toimia turvallisesti ja tehokkaasti (Meripelastusseura). Koulutuksen tarkoituksena on oppia työskentelemään yhdessä ja tositilanteissa toimitaan kurinalaisesti. Vaasan Meripelastusyhdistyksen kouluttautuminen on ympärivuotista ja koulutuksia on joka viikko arki-iltaisin. Vaasan Meripelastusyhdistyksen kouluttautuminen perustuu Suomen Meripelastusseuran ja viranomaisten vaatimukseen, näin toiminnasta saadaan tehokasta ja turvallista. (Vaasan Meripelastusyhdistys 2017 b.)

Tutkimuksen aiheeksi valikoitui ensivastekoulutuksen arviointi ja kehittämismahdollisuuksien kartoitus miehistön näkökulmasta. Idea tutkimuksen aiheesta tuli Vaasan Meripelastusyhdistykseltä. Yhdistyksen ensivastekoulutusta ei ole arvioitu, eikä tutkittu aiemmin.

2 ENSIVASTE OSANA MERIPELASTUSTA

Rajavartiolaitoksen (2017) mukaan meripelastuksella tarkoitetaan ihmishenkien pelastamista ja ihmishenkien turvaamista hätä- ja vaaratilanteissa. Meripelastukseen kuuluvia tehtäviä ovat muun muassa: merihätään joutuneiden laivojen ja veneiden auttaminen, onnettomuuksien ennaltaehkäisy, kadonneiden etsintä, lääkärikonsultaatiot ja meri- ja saaristoalueilla tapahtuvat sairaankuljetukset. Tehtävät on määritelty kansainvälisillä sopimuksilla ja kansallisilla laeilla ja asetuksilla.

2.1 Meripelastus

Meripelastustoimi on määritetty meripelastuslaissa (L30.11/2001/1145) vastamaan merellä vaarassa olevien ihmisten pelastamisesta ja etsimisestä, sekä heille annettavan ensihoidon että radioviestinnän hoidon vaaratilanteessa. Johtava meripelastusviranomainen on Rajavartiolaitos, joka samalla vastaa meripelastustoimen järjestämisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä (Meripelastusohje 2010).

Suomen meripelastuksesta vastaa Rajavartiolaitos ja meripelastusta johdetaan meripelastuksen johtokeskuksista (Maritime rescue co-ordination centre, MRCC) Turusta ja Helsingistä. Meripelastukseen osallistuu Rajavartiolaitoksen lisäksi meri- ja rannikkoalueella toimivat viranomaiset ja vapaaehtoiset (Rajavartiolaitos 2017). Rajavartiolaitoksen lisäksi meripelastusviranomaisia ovat Hätäkeskuslaitos, Ilmatieteenlaitos, alueen pelastustoimi, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, poliisi, puolustusvoivat, sosiaali- ja terveysturvaviranomaiset, tullilaitos ja ympäristöviranomaiset (Meripelastusohje 2010).

Rajavartiolaitos on vastuussa meripelastustoimeen osallistuvien vapaaehtoisten ja viranomaisten toiminnan yhteensovittamisesta (Meripelastusohje 2010). Meripelastuslain (L30.11.2001/1145) mukaan Rajavartiolaitos voi antaa meripelastustoimen alaan kuuluvia tehtäviä meripelastustoimen alalla toimiville vapaaehtoisille yhdistyksille tai muille yhteisöille suoritettaviksi. Vapaaehtoiset yhdistykset ja muut yhteisöt osallistuvat meripelastustehtäviin omien sääntöjen mukaisesti (Rajavartiolaitos 2017).

Suomen Meripelastusseura on perustettu vuonna 1897 ja toimii meripelastustoimen alaisissa tehtävissä Suomen Rajavartiolaitoksen alaisena (Meripelastusseura 2017, 5, Rajavartiolaitos 2017). Suomen Meripelastusseuran toiminta perustuu vapaaehtoisten meripelastajien toimintaan. Meripelastusseuran päätehtäviin kuuluu pelastaa ja avustaa merihätään joutuneita ihmisiä. Rekisteröityneitä jäsenyhdistyksiä meripelastusseuralla on yhteensä 57 sisävesi- ja rannikkoalueilla. (Meripelastus 2017, 12.)

Meripelastusohjeen (2010) mukaan kansainvälisiin meripelastustehtäviin Suomella on rajamaiden kanssa erilliset yhteistyösopimukset, kuten esimerkiksi Ruotsin kanssa meripelastustoimen ja lentopelastuspalvelun sopimus (SopS 27/1994). Kansainväliseen yhteistyöhön Ruotsin kanssa kuuluu muun muassa säännöllisiä viestiyhteyksien kokeiluja ja yhteisiä etsintä- ja pelastusharjoituksia.

Ruotsissa merenkulunlaitos vastaa toimenpiteistä Ruotsin aluevesillä, sekä toimii yhteistyössä muiden virastojen ja organisaatioiden kanssa. Ruotsin merenkulkulaitos vastaa myös pelastushelikoptereista ja sairaankuljetuksista aluksilta. (Sjörartsverket 2018.) Ruotsin meripelastustoiminnasta 70 % tapahtuu ilman valtion tukea. Ruotsin meripelastusyhdistyksen toiminta perustuu vapaaehtoisten lahjoituksiin ja jäsenyyteen, sekä voittoa tavoittelemattomiin sijoituksiin. (Sjöräddnings sällskapet, 2018.) Ruotsin meripelastusyhdistys saa tehtävänsä Ruotsin merenkulun- ja ilmailunpelastuskeskukselta (Joint Rescue Coordination Center, JRCC) ja on mukana 80 %:ssa kaikista meripelastustehtävistä. Ruotsin meripelastusyhdistys tekee meripelastustyötä yhteistyössä merenkulunlaitoksen helikoptereiden kanssa. Muita pelastustoimijoita ovat muuan muassa rannikkovartiosto ja kunnalliset pelastustoimet. (Sjöräddnings sällskapet 2018.)

2.2 Ensihoitopalvelun hoitoketju

Ensihoidon tärkeimpänä perustehtävä on turvata äkillisesti sairastuneen tai onnettomuuspotilaan hyvä hoito tapahtumapaikalla ja kuljetuksen aikana. Toimiva ensihoidon hoitoketju on ensiarvoisen tärkeää potilaan kannalta. (Hyppölä, Tillgren, Daavittila, Martikainen & Nyrhilä 2016, 2395–2398.)

Ensihoitopalvelun hoitoketju rakentuu monesta eri toimijasta, joita ovat maallikko, hätäkeskus, ensivaste- tai ensihoidon yksikkö, sekä päivystysalueen sairaala (Kuisma, Holmström, Nurmi, Porthan & Taskinen 2013, 21). Ensihoitopalvelun hoitotason yksiköt on jaettu perustason- ja hoitotason yksiköihin, kenttäjohtajaan, sekä päivystävään ensihoitolääkäriin (Castrén, Helvenranta, Kinnunen, Korte, Laurila, Paakkonen, Pousi & Väisänen 2012, 20).

2.3 Ensivaste

Ensivastetoiminnalla tarkoitetaan hätäkeskuksen hälytettävissä olevaa muuta yksikköä kuin ambulanssi. Ensivasteyksikkö hälytetään tilanteisiin, joissa äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviive pystytään lyhentämään ja aloittamaan henkeä pelastava hätäensiapu. (Kuisma ym. 2013, 17.) Ensivasteyksiköt on varusteltu niin, että ne pystyvät toteuttamaan laadukasta hätäensiapua. Ensivasteyksiköt pystyvät käyttämään ensihoidon perus tutkimus- ja hoitovälineitä, sekä tekemään hätäsiirron ja tukemaan koko vartaloa erilaisin apuvälinein. (Castrén, Aalto, Rantala, Sopanen & Westergård 2009, 45.)

Ensivasteyksikköinä voi toimia esimerkiksi; puolivakinaisten tai sopimuspalokuntien yksiköt, SPR:n ryhmät, poliisipartiot, rajavartijat tai meripelastushenkilöstö. Ensivasteyksikkö ei korvaa ambulanssia, eikä kuljeta potilasta. Merialueilla ensihoidollisissa tehtävissä rajavartiolaitos ja meripelastustoimi voi kuljettaa potilasta. (Ensihoito-opas 2016, 365.) Meripelastusohjeen (2010) mukaan tarvittaessa perustason ensihoidon tehtävissä pelastus- ja lääkintäyksiköitä voidaan kuljettaa meripelastustoimen yksiköillä avuntarvitsijan luokse.

2.4 Ensivastekoulutus

Ensiauttajaksi kutsutaan ensivastekoulutuksen saanutta maallikkoa tai muuta kuin terveyshuollon ammattihenkilöä (Ensiauttajan taskuopas 2016, 8). Sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitopalvelu asetuksen (A340/2011) mukaan, ensivaste yksikössä tulee olla vähintään kaksi ensivastekoulutuksen saanutta henkilöä.

Ensihoitopalvelun järjestämisestä vastaa alueen sairaanhoitopiirit (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017). Sopimus ensivastetoiminnasta tehdään terveydenhuolto-

viranomaisten kanssa ja sairaanhoitopiiri valvoo sopimuksien noudattamista (Ensihoito-opas 2016, 365). Pohjanmaan pelastuslaitos on kouluttanut Vaasan meripelastusyhdistyksen ja tehnyt sen kanssa yhteistyösopimuksen. Vaasan meripelastusyhdistys tukee ensivastetoimintaa saaristossa omalla erikoisosaamisellaan ja kalustollaan. (Pohjanmaan pelastuslaitos, 2013.) Pohjanmaan Pelastuslaitos kouluttaa jokaisen Vaasan meripelastusyhdistyksen kansimieheksi päätyvän miehistön jäsenen palomiesten ensiapukurssilla (Vaasan Meripelastusyhdistys, 2018).

Uunilan (2017) tutkimuksen mukaan sairaalan ulkopuoliset synnytykset ovat kasvaneet viime vuosina, koska pieniä synnytyssairaaloita on suljettu. Synnytyksessä avustaminen on myös osa ensiauttajan ensivastekoulutusta (Ensiauttajan taskuopas, 2016.) Uunilan (2017) tutkimuksessa tarkasteltiin valmistuvien ensihoitajien kokemusta omasta osaamisesta sairaalan ulkopuolisen synnytyksen hoidossa. Tutkimuksessa kävi ilmi että valmistuvien ensihoitajaopiskelijoiden sairaalan ulkopuolisten synnytysten hoidon taso on riittämätöntä ja ensihoidon koulutus ei ole riittävää ajatellen synnytyksen hoitoon.

Sairaanhoitopiiri hyväksyy toiminnassa vaadittavan koulutuksen. Ensivastetoiminnan valmentavia kursseja järjestävät; Suomen pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK), Suomen Punainen Risti ja Suomen Meripelastusseura. Ensiauttajan on hallittava alueen toimintaohjeet, sekä osallistuttava säännöllisesti ylläpitävään koulutukseen. (Ensihoito-opas 2016, 365.)

Suomen Meripelastusseuran toimintaohjeen (1/2012) mukaan jokaisen miehistöjäsen tulee ylläpitää ensiaputaitoja Suomen Meripelastusseuran koulutusjärjestelmän mukaisesti. Ensiapuosaamiseen hyväksyttäviä koulutuksia ovat EA1- ja EA2-kurssit tai palokuntien ensiapukurssi (SPEK). Yhdistyksen tulee järjestää ensiapukoulutuksia vähintään kahdesti vuodessa ja vähintään kerran vuodessa tulee harjoitella painelu-puhalluselytystä. Ensiapuharjoituksia tuli järjestää myös meripelastus toimintaympäristössä, jossa on käytettävissä meripelastusaluksen ensiapuvälineet ja siirto- sekä tuentavälineet.

Meripelastusyhdistyksellä tulee olla nimetty vastuhenkilö, joka on vastuussa yhdistyksen ensiapu- ja ensivastetoiminnasta ja sen koordinoinnista, sekä toteuttami-

sesta. Vastuuhenkilön tiedot on ylläpidettävä Suomen Meripelastusseuran jäsenivustolla. Ensiapu-/ensivastekouluttajan tulee olla terveydenhuollon ammattilainen ja koulutuksia, sekä harjoituksia tulee järjestää yhdessä ensihoitopalvelun ja sidosryhmien kanssa. (Suomen Meripelastusseura 2012.)

Suomen Meripelastusseuran toimintaohjeen (1/2012) mukaan ensiauttajan tulee suorittaa joko Suomen Meripelastusseuran 40 tunnin laajuisen ensivastekoulutuksen tai SPEK:n tai SPR:n järjestämän ensivastekurssin toimiakseen ensiauttajana. Ylläpitääkseen koulutusta on ensiauttajan osallistuttava säännöllisesti yhdistyksen järjestämiin ensivastekoulukseen, vähintään 4 kertaa vuodessa.

Saksassa tehdyn tutkimuksen mukaan harjoitukset hätätilanteista ovat hyvin jäsenneltyjä, mutta tutkimukset ovat harvoin validoituja. Tutkimuksessa arvioitiin hätäkoulutuksen vaikutusta potilaan hoitoon ja kehitettiin tarkistuslista hätäkoulutuksen arviointiin. Hätäkoulutuksen tavoitteena oli oppia toimimaan tehokkaammin hengenvaarallisissa tilanteissa ennen sairaala hoitoa ja parantaa hätätilanteiden tuntemusta ja jäseneltyä hoitoa. Tutkimuksessa huomattiin että kognitiivinen tieto, tekniset taidot ja kliinisen arvioinnin menetelmät ovat välttämättömiä hätätilanteessa potilasta hoidettaessa. Tutkimuksessa kehitetty tarkistuslista oli kehitetty vain hätäkoulutukseen, eikä varsinaiseen potilaan hoitoon, joten ei voida sanoa, miten se toimii todellisessa potilastilanteessa. (Häske, Beckers, Holmann, Lefering, Preiser, Gliwitzky, Grützner, Stöckle & Münzberg 2018.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa Vaasan meripelastusyhdistyksen aktiivisen miehistön käsityksiä omasta ensivastekoulutuksen tasosta ja mahdollisuuksista kehittää ensivastetoimintaa.

Tutkimuksen tavoitteena on että Vaasan meripelastusyhdistys voi kehittää ensivastekoulusta ja näin parantaa toimintaansa.

Tutkimuksessa haettiin vastauksia tutkimuskysymyksiin.

1. Miten ensivastekoulutus vastaa Vaasan meripelastusyhdistyksen miehistön tarpeisiin?
2. Miten Vaasan meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutusta voitaisiin kehittää?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Vaasan Meripelastusyhdistyksen aktiivinen miehistö, johon kuuluu 19 jäsentä. Miehistö on jaettu neljään ryhmään: päälliköt, perämiehet, kansimiehet, kansimiesharjoittelijat. Yhdistyksellä on erikseen nimetyt ensivasteyksikön koulutuksesta vastaavat henkilöt. Aktiiviseen miehistöön laskeaan sellaiset jäsenet, jotka toimivat pelastusaluksen miehistössä. (Vaasan Meripelastusyhdistys 2017 c.)

4.1 Aineiston keräys

Tutkimuksen aineisto kerättiin kyselylomakkeella Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistöltä ensivastekoulutus illassa tammikuussa 2018. Suurin osa miehistön jäsenistä ei ollut paikalla. Puuttuvalle osalle miehistöstä kyselylomakkeet toimitettiin ja he palauttivat täytetyt kyselylomakkeet tutkimuksen tekijälle. Näin mahdollisimman moni miehistön jäsenistä saatiin vastaamaan kyselyyn. Kyselyyn vastasi yhteensä 17 miehistön jäsentä. Kun tutkimuksen havaintoarvoja on vähän voi tutkimuksen luotettavuus kärsiä (Kananen 2010, 102).

Kyselylomakkeessa oli strukturoituja kysymyksiä ja avoimia kysymyksiä täydentämässä strukturoituja kysymyksiä. Kysymykset oli laatinut tutkija, apuna käyttäen teoriaa. Tutkimuksen kyselylomakkeen tutkija testasi yhdessä Vaasan Meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutuksesta vastaavien henkilöiden kanssa, jotta yhdistys sai tutkimuksesta parhaan mahdollisen hyödyn. Kysymysten lähteenä käytettiin Ensiauttajan taskuopasta (2016), jonka pohjalta Vaasan Meripelastusyhdistys kouluttaa miehistöä. Tutkimuksessa käytettävät lomakkeet tulee aina esiteltä ja korjata varsinaista tutkimusta varten (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 204).

4.2 Aineiston analysointi

Kyselyn tuottama aineisto analysoitiin keväällä 2018 käyttäen SPSS -tilasto-ohjelmaa. Strukturoidut kysymykset kuvattiin käyttämällä frekvenssejä ja prosentiosuuksia. SPSS -tilasto-ohjelma on hoitotieteessä käytetty analysointi ohjelma (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2013, 128). Frekvenssillä tarkoitetaan tilas-

toyksiköiden lukumäärä ja ne voidaan ilmoittaa esimerkiksi taulukoina (Kankkunen ym. 2013, 132). Avoimet kysymykset analysoitiin käyttäen induktiivista eli aineistolähtöistä sisällön analyysiä. Sisällönanalyysin vaiheisiin kuuluu aineistoon tutustuminen, pelkistäminen, luokittelu ja tulkita, sekä luotettavuuden arviointi (Kankkunen ym. 2013, 166).

4.3 Tutkimuseettisyys

Tutkimuksen kysely suunnattiin Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistölle, joten tutkimuksen toteuttamiseen ei tarvittu eettisen lautakunnan lupaa. Tutkimuksen kyselylomakkeiden mukaan laitettiin saatekirje, jossa esiteltiin opinnäytetyön tekijä, tutkimusaihe ja haastatteluun liittyvät eettiset tekijät, sekä käytännön toteutus. (LIITE 1.) Kaikissa ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on jokaiselle tutkimukseen osallistuvalla kerrottava tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät (Kankkunen ym. 2013, 214).

Tutkimuksen kyselylomakkeeseen Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistö sai vastata anonyymisti. Tutkimuksessa on tärkeää turvata tutkittavien identiteettisuoja (Kankkunen ym. 2013, 214). Opinnäytetyön tekijä säilytti kyselylomakkeet asianmukaisesti, ja noudatti huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimuksen aikana. Hyvään tieteellisen käytäntöön kuuluu tarkkuus, rehellisyys ja huolellisuus tutkimustyössä (Hirsjärvi ym. 2015, 24). Analysointi vaiheen jälkeen kyselylomakkeet hävitettiin asianmukaisesti.

Jokaisella Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistön jäsenellä oli mahdollisuus kieltäytyä kyselylomakkeen täyttämisestä tai keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Tutkimustyössä tutkittavan oikeuksiin kuuluu mahdollisuus kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen (Kankkunen ym. 2013, 214). Tutkimukseen osallistuvat miehistön jäsenet saivat olla yhteydessä tutkimuksen tekijään, mikäli kysymyksiä ilmeni tutkimukseen liittyen. Kysymyksiä tutkimukseen liittyen ei kuitenkaan tullut. Tutkittavalla henkilöllä tulee olla mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimukseen liittyen (Kankkunen ym. 2013, 219).

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen kyselyyn vastasi 17 Vaasan Meripelastusyhdistyksen aktiivisen miehistön jäsentä. Koulutustasolta vastaajissa oli kansimiesharjoittelijoita, kansimiehiä, perämiehiä, sekä päälliköitä tasaisesti. Vastaajista reilu puolet oli ollut mukana Vaasan Meripelastusyhdistyksen toiminnassa yli 5 vuotta ja hieman alle puolet vastaajista olivat olleet mukana toiminnassa alle 4 vuotta.

5.1 Ensivaste tehtävät

Vastaajat valitsivat omaa osaamistasoa vastaavan vastausvaihtoehdon erittäin hyvä, hyvä, kohtuullinen, epävarma tai en osaa ollenkaan (LIITE 2).

Ensiarvion tekemisen paikalle saapuessa koki osaavansa lähes kaikki vastaajista hyvin tai kohtuullisesti. Elottoman potilaan hoitamisen ja elvytyksessä toimisen suurin osa vastaajista koki osaavan erittäin hyvin tai hyvin. Kuitenkin tajuttoman potilaan hoitamisen ja tajuttomuuden syyn selvittäminen koettiin vaikeammaksi, vain vajaa puolet vastaajista koki osaamisensa hyväksi. (taulukko 1.)

Hengitysvaikeuksista kärsivän potilaan hoidon, kuten hengitysvaikeuden arvioinnin ja happihoidon vastaajat kokivat osaavansa hyvin tai kohtuullisesti (taulukko 1).

Rintakivusta, aivohalvauksesta tai muusta peruselintoimintojen häiriöstä kärsivän potilaan hoidon, kuten lääkitsemisen tai oireiden tunnistamisen vastaajat kokivat osaavansa hyvin ja kohtuullisesti, epävarmaksi osaamisensa kokivat vain muutama vastaajista. Sairaskohtauksen, kuten sokeritasapainon häiriö, kouristuksen tai yliherkkyyden hoidon valtaosa koki osaavansa kohtuullisesti. (taulukko 1.)

Kipuna ilmenevän potilaan hoidon tarve, kuten vatsa-, pää-, niska-, selkä-, raaja- tai vartalokivun hoito koettiin haastavaksi ja suurin osa vastaajista koki osaavansa sen kohtuullisesti (taulukko 1).

Onnettomuuspotilaan, kuten myrkytyksen, sähköiskun tai palovamman hoidon osaaminen koettiin valtaosin hyväksi tai kohtuulliseksi, mutta vastaajista muuta-

ma koki osaamisensa epävarmaksi. Vamma- ja verenvuotopotilaan hoidon, kuten välttämättömät hoitotoimenpiteet ja tutkimisen kaikki kokivat hyväksi tai kohtuulliseksi. Myös paleltuneen ja alilämpöisen hoidon valtaosa koki osaavansa hyvin, sekä sairaankuljetustehtävissä osaaminen painottui hyväksi. (taulukko 1.)

Synnytystilanteessa toimimisen koettiin haastavaksi ja lähes kaikki vastanneista kokivat osaamisensa epävarmaksi tai eivät kokeneet osaavansa sitä lainkaan (taulukko 1).

Monipotilastilanteessa, kuten toimintaohjeen ja potilasluokittelun tekemisessä lähes kaikki kokivat osaamisensa kohtuulliseksi tai epävarmaksi (taulukko 1).

Taulukko 1. Ensivastetehtävä -osion tulokset.

Osaan	Erittäin hyvin	Hyvin	kohtuullisesti	Olen epävarma	En ollenkaan
Ensiarvion tekeminen	-	47% (8)	41% (7)	12% (2)	-
Elottoman hoito	12% (2)	65% (11)	18% (3)	5% (1)	-
Tajuttoman hoito	-	29% (5)	53% (9)	18% (3)	-
Hengitysvaikeudesta kärsivän hoito	-	41% (7)	53% (9)	6% (1)	-
peruselintoimintojen häiriöstä kärsivän hoito	-	35% (6)	41% (7)	24% (4)	-
Sairaskohtauksen hoito	-	24% (4)	59% (10)	17% (3)	-
Kivusta kärsivän hoito	6% (1)	12% (2)	76% (13)	6% (1)	-
Onnettomuuspotilaan hoito	-	18% (3)	59% (10)	23% (4)	-
Vamma- ja verenvuotopotilaan hoito	-	35% (6)	65% (11)	-	-
Paleltuneen hoito	-	59% (10)	35% (6)	6% (1)	-
Sairaankuljetus	12% (2)	53% (9)	29% (5)	6% (1)	-
Synnytys	-	6% (1)	-	59% (10)	35% (6)
Monipotilastilanne	-	12% (2)	47% (8)	41% (7)	-

5.2 Toimintaohjeet

Defibrillaattorin elektrodien sijoittamisen aikuiselle ja lapselle valtaosa vastaajista koki osaavansa erittäin hyvin tai hyvin (taulukko 2).

Hengitysteiden avaamisen ja palje-maskiventilaation käyttämisen valtaosa koki osaavansa hyvin. Hapenantovälineiden käyttämisen valtaosa koki osaavansa hyvin, mutta joukossa oli myös muutama epävarma. (taulukko 2.)

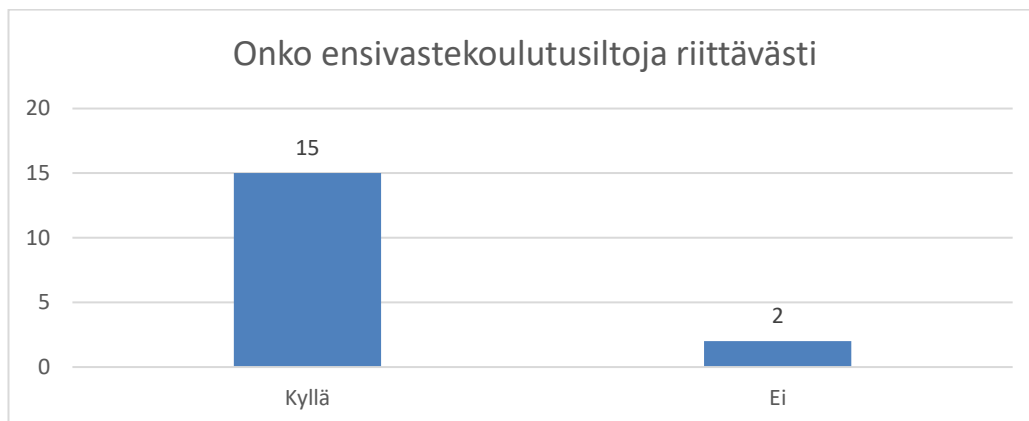
Tukikaulurin, tyhjiöpatjan ja rankalaudan käyttämisen ja painesiteen ja suuren verenvuodon tyrehtyttämisen koki osaavansa lähes kaikki hyvin tai kohtuullisesti. (taulukko 2).

Taulukko 2. Toimintaohjeiden -osion tulokset.

Osaaminen	Erittäin hyvin	Hyvin	Kohtuullisesti	Olen epävarma	En ollenkaan
Defibrillaattorin elektrodien asettaminen aikuiselle	47% (8)	47% (8)	6% (1)	-	-
Defibrillaattorin elektrodien sijoittaminen lapselle	18% (3)	65% (11)	18% (3)	-	-
Hengitysteiden avaaminen ja palje-maskiventilaation käyttäminen	6% (1)	53% (9)	35% (6)	6% (1)	-
Hapenantovälineiden käyttäminen	6% (1)	59% (10)	23% (4)	12% (2)	-
Tukikaulurin, tyhjiöpatjan ja rankalaudan käyttäminen	18% (3)	47% (8)	29% (5)	6% (1)	-
Painesiteen tekeminen ja vuodon tyrehtytys	-	47% (8)	53% (9)	-	-

5.3 Koulutus

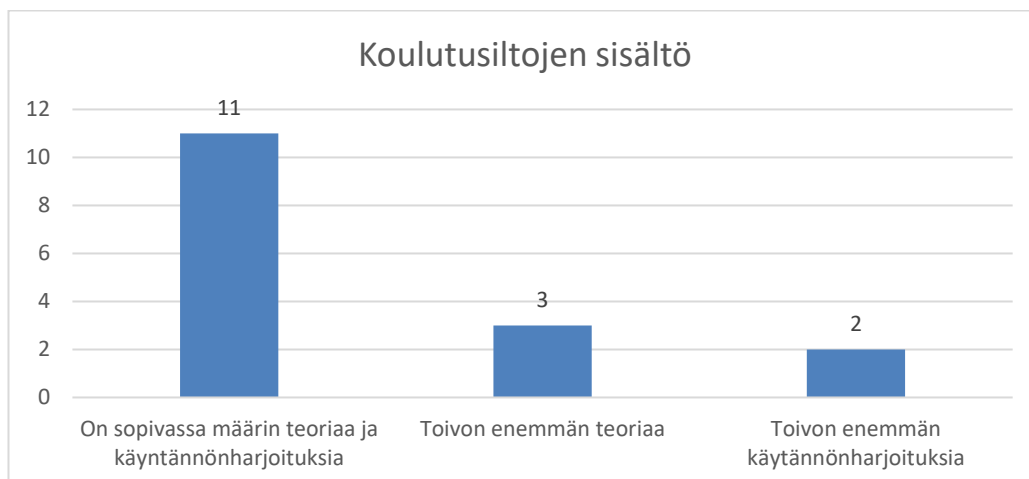
Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä että ensivastekoulutus kertoja on riittävästi. Muutama vastaajista oli sitä mieltä että iltoja tulisi järjestää 1,5–2 kertaa kuukaudessa, nykyisin ensivastekoulutuksia on kerran kuukaudessa (Vaasan Meripelastusyhdistys). (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Ensivastekoulutusiltojen riittävyys.

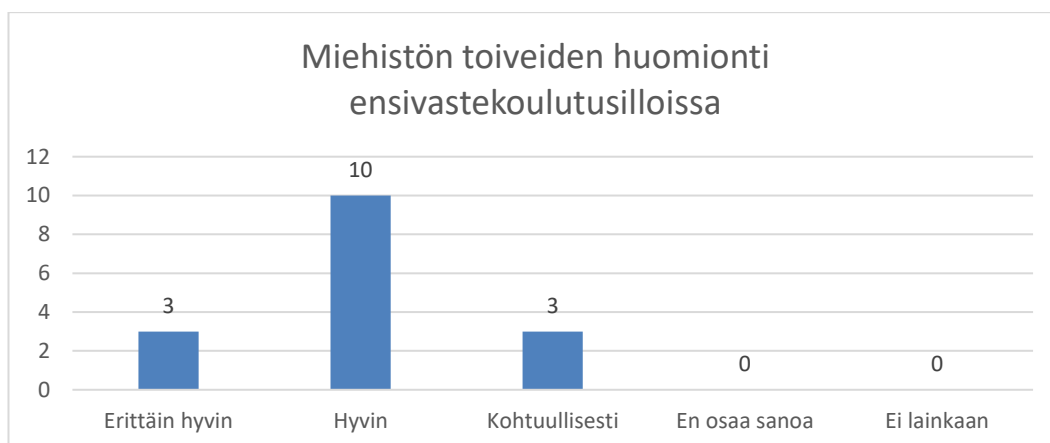
Moni vastaajista koki että ensivastekoulutukset ovat tiiviitä ja kattavia ja harjoitellut asiat ovat tärkeitä. Vastaajat toivoivat kuitenkin koulutusiltoilta enemmän harjoittelua veneessä ja potilaan kuljettamista, harjoitusten toistojen määrän vähentämistä ja keskittymistä enemmän rauhalliseen oppimiseen. Moni koki että harjoitusten tahti on liian kova ja itse oppiminen jää vähäiseksi sen takia. Kyselyssä kävi ilmi että vastaajat kaipaavat enemmän visuaalista koulutusmateriaalia ja tietopakettia tai aihekohtaista taulukkoa, jotta voisivat käydä aihetta läpi ennen koulutusiltaa. Myös lapsipotilasharjoituksia, keuhkohtaumapotilaan hoitoa, triagen läpikäymistä, kirjaamista, potilaan haastattelua ja virve-liikenteen harjoittelua toivottiin.

Ensivastekoulutusten sisällön valtaosa koki sopivaksi. Vastaajista muutama toivoi koulutusiltojen sisältöön enemmän teoriaa ja loput toivoi enemmän käytännön harjoituksia. (Kuvio 2.) Yksi jätti vastaamatta kyseiseen kohtaan.

Kuvio 2. Koulutustiltojen sisältö.

Vastaajien mielestä ensivastekoulutuksissa otetaan miehistön toiveet huomioon valtaosin hyvin, sekä ensivastekoulutukset palvelevat miehistöä osaamistasoa (Kuvio 3). Yksi vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuvio 3. Miehistön toiveiden huomointi ensivastekoulutusilloissa.

Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistö on vapaaehtoisvoimin ylläpidetty, siksi kyselyssä kartoitettiin ensivastekoulutusta motivoivia asioita. Esille nousi hyvä ja tehokas koulutus, sekä mielenkiintoiset aiheet ja uuden oppiminen. Viranomaisten arvostus, sekä tosi tilanteet ja niiden luomat haasteet. Myös taitojen hyödyntäminen muilla elämän osa-alueilla koettiin tärkeäksi, silloin myös työ- ja vapaa-ajalla on mahdollisuus ja taito auttamiseen, jos tarve sitä vaatii. Ensivaste toiminta on tärkeä osa meripelastusta, joten pelkästään se motivoi vastaajia ylläpitää ensivastetaitoja.

6 POHDINTA

Tässä luvussa pohditaan tutkimusten tuloksia ja niiden luotettavuutta, sekä tutkimuksen tekijän oppimisprosessia ja jatkotutkimusaiheita.

6.1 Tutkimustulosten yhteenveto ja johtopäätökset

Kuten Hyppölä ym. (2016) artikkelin mukaan ensihoidon tärkein tehtävä on äkillisesti sairastuneelle hyvä hoito ja kyky toimia tapahtumapaikalla. Siksi on ensiarvoisen tärkeää että ensivasteyksikkö on kykenevä toimimaan tapahtumapaikalle saavuttaessa ja ensiauttajalla on riittävä koulutus ja koulutuksen taso toteuttaa laadukasta hätäensiapua.

Ensiauttajan tulee pystyä käyttämään ensihoidon perus tutkimus- ja hoitovälineitä, sekä osata toimia hätäsiirron toteuttamisessa (Castrén ym. 2009, 45). Säännöllinen harjoittelu ja riittävä perehtyminen ensihoidon tutkimusvälineisiin, on erityisen tärkeää, jotta välineitä pystytään käyttämään turvallisesti. Kyselyn tuloksista huomataan, että vastausprosentti oli toimintaohje –osiossa painottunut hyvän puolelle. Tästä voidaan päätellä että Vaasan Meripelastusyhdistyksen koulutus tutkimus ja hoitovälineiden käyttöön on hyvällä tasolla.

Koulutus –osion vastaukset puolsivat monipuolista ja miehistöä huomioonottavaa ensivastekoulutusta, ja miehistö oli tyytyväisiä koulutuksen tasoon. Kuten Saksalaisessa tutkimuksessa Häske ym. (2018) mukaan on tärkeää harjoitella hätätilanteita etukäteen ja mahdollisesti luoda tarkistuslistoja potilaan hoidon turvaamiseksi, on hyvä että Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistö käyttää potilas työssä työkaluna tarkistuslistaa, jossa on tärkeimmät elintoimintoja tukevien toimien tarkistusohjeet.

Tutkimuksen tulokset on käyty läpi Vaasan Meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutuksesta vastaavien henkilöiden kanssa ja ensivastekouluttajien pyynnöstä ensivaste -koulutusillalla paikalla olleiden vapaaehtoisten meripelastajien kanssa, jotka olivat vastanneet kyselyyn. Kyselyn tuloksien läpikäymisen yhteydessä nousi esille erityisesti ensivastetehtävien vastausprosentin painottuminen kohtuullisen

osaamisen kohdalle. Kuitenkin Vaasan Meripelastusyhdistyksellä on hyvällä tasolla oleva peruskoulutus, joka vaatii vain hienosäätöä. Tutkimuksen tulokset tulivat aidosti yhdistyksen tarpeeseen ja he pystyvät hyödyntämään kyselystä saatuja tuloksia ensivastekoulutuksien suunnittelussa ja kehittämisessä. Miehistön heikkoksi kokemia osa-alueita, kuten esimerkiksi raskaana olevan naisen hoitoon liittyvää koulutusta on jo toteutettu ensivastekouluttajien toimesta. Kuten Uunilan (2017) tutkimuksessa oli saatu tulokseksi, on myös ensihoitajien sairaalan ulkopuolisten synnytysten hoitamisen kouluttamisessakin puutteita ja osaaminen synnytyksien hoitamiseen koettiin puutteelliseksi.

Myös itse ensivastekoulutus ja uuden oppiminen oli motivaation ylläpitäjä koulutuksissa käymiseen. Ristiriistana esille nousi, että Vaasan Meripelastusyhdistyksen miehistö oli tyytyväinen ensivastekoulutuksen määrään, mutta silti ensivaste-tehtävä -osion osaaminen koettiin kohtuulliseksi. Ensivastekouluttajien kanssa heräsi kysymys: ”Pitäisikö koulutusta olla enemmän että osaamistaso koettaisiin hyväksi vai täytyykö ensivastekoulutuksia tehostaa?”.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kankkunen ym. (2013) mukaan kvantitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta tarkastellaan reliabiliteetin ja validiteetin näkökulmasta. Validiteetilla tarkoitetaan sitä että tutkimuksen tulokset vastaavat juuri siihen mitä on tutkittu. Ulkoinen validiteetti tarkoittaa että tulokset voidaan yleistää ulkopuoliseen perusjoukkoon. Tutkimuksen tulokset vastaavat tutkijan asettamiin tutkimuskysymyksiin ja Vaasan Meripelastusyhdistys on kehittänyt ensivastekoulutusta tutkimuksen pohjalta. Myös tarkoin valittu ja rajattu tutkittava otanta antoi ulkoista validiteettia tutkimukselle, sekä otannan suuri vastausprosentti.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tulosten pysyvyyttä ja ei-sattumanvaraisia tuloksia (Kankkunen ym. 2013, 189–190). Tutkimuksen tulokset ovat pysyviä ja tutkimus voidaan toteuttaa missä vain Meripelastusyhdistyksen yksikössä ja on mahdollista että saadaan samanlaisia tuloksia.

Tutkimuksen uskottavuudella puolestaan tarkoitetaan sitä, että lukija pystyy ymmärtää miten tulosten analysointi on tehty. Tutkijan on tuotava tutkimuksessaan esille totuus ja tutkimuksen tulokset on esitettävä sellaisena kuin ne tutkittavassa kohteessa on esitetty. (Kankkunen ym. 2013, 198.) Tutkimuksen tulokset on analysoitu ja esitetty juuri niin kuin tiedonantajat olivat asiat esittäneet. Tutkimuksen aineiston analyysi vaiheet on ilmoitettu tutkimuksessa.

Tutkimuksen esitestaaminen on erityisen tärkeää kun käytetään uutta mittaria tutkimiseen (Kankkunen ym. 2013, 191). Tutkimuksen kyselylomake on esitettävä ensivastekouluttajien kanssa kyselylomakkeen laatimisen jälkeen ja korjattu tarvittavat muutokset, jotta tuloksista tuli luotettavampia.

Kuten Helsingin julistuksessa sanotaan, tulee hoitotieteellisessä tutkimuksessa tutkijan ottaa huomioon tutkittavan yksityisyys ja tutkittavan tulee olla aidosti vapaaehtoinen tutkimukseen (Kankkunen ym. 2013, 217–218). Tutkimuksessa varmistettiin että jokainen vastaaja on aidosti vapaaehtoisesti mukana tutkimuksessa. Myös osa miehistön jäsenistä jätti vastaamatta, tämä kertoo myös valinnanvapauden toteutumisesta ja siitä että tutkimukseen ei liittynyt painostusta tai lahjontaa. Jokainen tutkimukseen osallistuja sai vastata kyselyyn anonyymisti, eikä tutkimuksen tekijä pystynyt tunnistamaan vastaajia.

Tutkittavan tulee myös saada tieto siitä, mitä tutkimuksessa tavoitellaan, miten aineisto säilytetään ja minne tutkimus julkaistaan. Tutkijan tulee tuoda myös esille mahdolliset tutkimuksen tarkoitusperä ja mahdolliset negatiiviset seuraamukset tutkittavalle. (Kankkunen ym. 2013, 219.) Tutkija toimitti jokaisen kyselylomakkeen mukana saatekirjeen, jossa kerrottiin tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet, sekä tutkimus aineiston hävittämisestä tutkimuksen päätyttyä. Saatekirje tavoitti jokaisen vastaajan, ja siitä kävi ilmi myös että tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. (LIITE 1.)

Anonymiteetillä tarkoitetaan, ettei tutkimuksessa käytettäviä tietoja luovuteta ulkopuolisten henkilöiden käyttöön. Tutkimusaineisto tulee säilyttää lukitussa paikassa tai salasanalla suojattuna. (Kankkunen ym. 2013, 221.) Tutkimuksen tekijä

säilytti tutkimusaineiston ulkopuolisilta henkilöiltä salassa ja hävitti aineiston tutkimuksen valmistuttua.

Tutkimuksen tekemiseen vaaditaan kohdeorganisaatiolta tutkimuslupa. Tutkimusluvussa tulee käydä myös ilmi, saako organisaation nimi näkyä tutkimusraportissa. (Kankkunen ym. 2013, 222) Tutkimuslupa on haettu Vaasan Meripelastusyhdistykseltä keväällä 2017 tutkimuslupa-anomuksella ja saatu lupa tutkimuksen toteuttamiseen.

Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen materiaali haettiin käyttäen Google Scholaria ja haku tietokantoja, kuten CINAHL, Medic ja PubMed. Hakusanoina käytettiin muun muassa; ensivaste, meripelastus, ensihoito, ensivastekoulutus, first response, paramedic, maritime rescue.

6.3 Oppimisprosessi ja jatkotutkimusideat

Tutkijan oli mielenkiintoista laajentaa näkemystään myös vapaaehtoistoimintaan, Vaasan Meripelastusyhdistys on jo useita vuosia tehnyt arvokasta avunantotyötä Vaasan Saariston alueella viranomaisten alaisena. Vaasan Meripelastusyhdistys kehittää toimintaansa jatkuvasti ja ensivastekoulutuksen kartoitus palveli hyvin Vaasan Meripelastusyhdistyksen tarpeita. Myös yhteistyö Vaasan Meripelastusyhdistyksen kanssa oli mutkatonta.

Oppimisen kannalta työ opetti tutkimuksen tekijää tiedonhaussa, aineiston keräämisessä ja sen analysoimisessa, sekä kirjoittamisprosessissa. Erityisesti tieteellisen ja tutkitun tiedon hakeminen on hyödyllinen taito hoitotyön ammatissa.

Koska ensivaste toimijoiden ensivasteen tarvittavaa tasoa ei ole missään määritelty, joten oli haastavaa miettiä vastaavatko tutkimuksesta saadut tiedot valtakunnallista tasoa ja millä tasolla tuloksien tulisi olla valtakunnallisesti ajatellen.

Suurimman haasteen tutkimukselle loi kuitenkin aikataulussa pysyminen tutkijan toimesta. Mielenkiinto aihetta kohtaa auttoi tutkimuksen valmiiksi saattamisessa ja on ollut mielenkiintoista perehtyä meripelastustoimintaan.

Vaasan Meripelastusyhdistyksen ensivastekoulutusta voitaisiin kehittää miehistön toiveiden mukaisesti koulutusmateriaalipaketeilla, jotta miehistö voisi tutustua ensivastekoulutuksessa tuleviin asioihin ennen koulutusiltaa. Myös ensivastekoulutukseen visuaalisen materiaalin luominen olisi hyvä jatkotutkimuksenaihe. Kuten Suomen Meripelastusseuran toimintaohjeessa (1/2012) oli määritelty, tulee yhteistyötä toteuttaa yhdessä ensihoidon toteuttajien ja muiden sidosryhmien kanssa. Jatkotutkimuksen aiheena voisi myös tutkia esimerkiksi ensihoidon palvelunjärjestäjän ja Vaasan Meripelastusyhdistyksen yhteistyön kehittäminen ja mahdollinen laajentaminen.

LÄHTEET

- A340/2011. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalveluista. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 12.9.2017.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110340#Pidp451183616>
- Castrén, M., Aalto, S., Rantala, E., Sopanen, P. & Westergård, A. 2009. Ensihoitosta päivystys poliklinikalle. Helsinki. WSOY.
- Castrén, M., Helveranta, K., Kinnunen, A., Korte, H., Laurila, K., Paakkonen, H., Pousi, J. & Väisänen, O. 2012. Ensihoidon perusteet. 4. painos. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita, 20.painos. Helsinki. Tammi.
- Hyppölä, H., Tillgren, T., Daavittila, I., Martikainen, M. & Nyrhilä, J. 2016. Sujuva hoitopolku ensihoidosta päivystyksen kautta takaisin kotiin. Akuuttilääketiede katsaus, 2395-2398. Duodecim. Viitattu 24.9.2018
<http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo13467.pdf>
- Häske, D., Beckers, S., Holmann, M., Lefering, R., Preiser, C., Gliwitzky, B., Grützner, P-A., Stöckle, U. & Münzberg, M. 2018. Performance Assessment of Emergency Teams and Communication in Trauma Care (PERFECT checklist)—Explorative analysis, development and validation of the PERFECT checklist: Part of the prospective longitudinal mixed-methods EPPTC trial. Viitattu 2.10.2018
<https://journals.plos.org/plosone/article/authors?id=10.1371/journal.pone.0202795>
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittaminen käytännön opas. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2013. Tutkimus hoitotieteessä. 3., uudistettu painos, 2013. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- Kuisma, M., Holmström, P., Nurmi, J., Porthan, K. & Taskinen, T. 2013. Ensihoito. Helsinki. Sanoma Pro Oy.
- L30.11.2001/1145. Meripelastuslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 20.6.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011145>
- Meripelastusseura 2017. Koulutus. Viitattu 11.5.2017.
<http://www.meripelastus.fi/fi/koulutus>
- Meripelastusseura. 2017. Meripelastaja – vuosikirja 2017. PunaMusta 2017. Suomen Meripelastusseura ry.
- Naarajärvi, S. & Telkki, T. 2016. Ensiauttajan taskuopas, 2. painos. Helsinki. Suomen pelastusalan keskusjärjestö.

Pohjanmaan pelastuslaitos. 2013. Palvelutasopäätös 2014-2017. Viitattu 16.5.2018.

<http://www.pohjanmaanpelastuslaitos.fi/pelastuslaitos/palvelutasopaatos>

Rajavartiolaitos. 2017. Meripelastus. Viitattu 20.6.2017.

<http://www.raja.fi/meripelastus>

Sisäasiainministeriö, Rajavartiolaitoksen esikunta. Meripelastusohje 2010. Viitattu 6.8.2018.

http://www.raja.fi/download/17606_Meripelastusohje_2010_liitteinen_FI_PAIVITETTY_SYYSKUU15.pdf?f734ed0fb21ad588

Sjöfartsverket. 2018. Sjö- och flygräddning. Viitattu 21.5.2018.

<http://www.sjofartsverket.se/sv/Sjofart/Sjo--och-flygraddning/>

Sjöräddnings sällskapet. 2018. Årsbok 2018. Viitattu 21.5.2018.

https://www.sjoraddning.se/sites/default/files/arsbok_2018_webb.pdf

Sjöräddnings sällskapet. 2018. Stöd oss. Viitattu 21.5.2018.

<https://www.sjoraddning.se/stod-oss/minnesgava>

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. 2017. Ensihoito. Viitattu 12.9.2017.

<http://stm.fi/ensihoito>

Suomen Meripelastusseura. 2012. Suomen Meripelastusseuran ensuapu- ja ensivastetoiminta. Toimintaohje 1.versio. materiaalipankki Messi.

Uunila, A. 2017. Valmistuvien ensihoitajaopiskelijoiden synnytyksen hoidon osaaminen sairaalan ulkopuolisessa synnytyksessä. Pro gradu- tutkielma. Hoitotieteen laitos. Itä- Suomen yliopisto.

Vaasan meripelastusyhdistys 2017 a. Haluaisitko vapaaehtoiseksi meripelastajaksi?. Etusivu. Viitattu 11.5.2017. <http://vaasa.meripelastus.fi/>

Vaasan meripelastusyhdistys 2017 b. Koulutus takaa toimintakyvyn. Koulutus. Viitattu 11.5.2017. <http://vaasa.meripelastus.fi/koulutus-takaa-toimintakyvyn>

Vaasan meripelastusyhdistys 2017 c. Crew. Viitattu 11.5.2017.

<http://vaasa.meripelastus.fi/crew>

Vaasan meripelastusyhdistys 2018. Ensivaste. Viitattu 17.5.2018.

<http://vaasa.meripelastus.fi/ensivaste>

Valli, J. 2016. Ensivastetoiminta. Teoksessa ensihoito-opas, 365-366. Toim. Silfvast, T., Castrén, M., Kurolo, J., Lund, V. & Martikainen, M. Helsinki. Duo-decim.

LIITE 1

SAATEKIRJE

Olen sairaanhoitajaopiskelija Vaasan ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyöni Vaasan Meripelastusyhdistykselle aiheesta ensivastekoulutuksen arviointi miehistön näkökulmasta. Kyselyyn vastaajiksi on valittu Vaasan Meripelastusyhdistyksen aktiivinen miehistö.

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa aktiivisen miehistön käsitystä omasta ensivasteosaamisentasosta ja mahdollisuuksista kehittää ensivastekoulutusta. Tutkimuksen tavoitteena on löytää ensivastekoulutuksen kehitettäviä aihealueita ja näin parantaa toimintaa. Tutkimusluvan on myöntänyt Vaasan Meripelastusyhdistys syksyllä 2017.

Kyselystä saatu aineisto on luottamuksellista, eikä henkilöllisyyttä voi tunnistaa. Aineisto hävitetään tutkimuksen päätyttyä. Tutkimuksessa noudatetaan tutkimuseettisiä periaatteita. Toivon että mahdollisimman moni miehistön jäsen vastaa kyselyyn, jotta tutkimuksesta saadaan luotettava. Kyselystä voi kuitenkin kieltäytyä tai sen voi keskeyttää missä tahansa vaiheessa.

Mikäli kysyttävää ilmenee kyselyyn tai tutkimukseen liittyen, minuun voi olla yhteydessä sähköpostitse.

Kiitos yhteistyöstä!

LIITE 2

Kysely Vaasan Meripelastusyhdistykselle - Ensivasteosaamisen itsearviointi

Arvio omaa osaamistasoasi ja ympyröi mielestäsi sopivin vaihtoehto.

Esitiedot

1. Koulutustaso?
 - a. kansimiesharjoittelija
 - b. kansimies
 - c. perämies
 - d. päällikkö
2. Kauanko olet ollut mukana meripelastustoiminnassa?
 - a. 1-2 vuotta
 - b. 3-4 vuotta
 - c. 5 vuotta tai enemmän

Ensivaste tehtävät

1. Osaan ensiarvion tekemisen tilannepaikalle saavuttaessa? (tilanteen va-
kavuus, vaaratekijät, peruselintoimintojen arvio)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
2. Osaan elottoman potilaan hoidon ja elvytyksessä toimisen?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
3. Osaan tajuttoman potilaan hoidon, esimerkiksi tajuttomuuden syyn sel-
vittämisen?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan

4. Osaan hengitysvaikeuksista kärsivän potilaan hoidon? (hengitysvaikeuden arviointi, happihoito)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
5. Osaan rintakivusta, aivohalvausta tai muusta peruselintoimintojen häiriöstä kärsivän potilaan hoidon? (lääkitseminen, oireiden tunnistaminen)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
6. Osaan sairaskohtauksen hoidon?(sokeritasapainon häiriö, kouristus, yliherkkyys)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
7. Osaan kipuna ilmenevän potilaan hoidon?(vatsa-, pää-, niska-, selkä-, raaja- tai vartalokipu)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
8. Osaan onnettomuuspotilaan hoidon?(myrkytys, sähköisku, palovamma)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
9. Osaan vamma- ja verenvuotopotilaan hoidon?(välittömät hoitotoimenpiteet, tutkiminen, hoito)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan

10. Osaan paleltuneen ja alilämpöisen hoidon?
- erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan
11. Osaan toimia sairaankuljetustehtävässä?
- erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan
12. Osaan toimia synnytystilanteessa?
- erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan
13. Osaan toimia monipotilastilanteessa?(toimintaohje, potilasluokittelu)
- erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan

Toimintaohjeet

- Osaan defibrillaattorin elektrodien sijoittamisen aikuiselle?
 - erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan
- Osaan defibrillaattorin elektrodien sijoittamisen lapselle?
 - erittäin hyvin
 - hyvin
 - kohtuullisesti
 - olen epävarma
 - en ollenkaan

3. Osaan hengitysteiden avaamisen ja palje-maskiventilaation käyttämisen?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
4. Osaan hapenantovälineiden käyttämisen?(oikean maskin käyttö, happi-
viikset)
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
5. Osaan tukikaulurin, tyhjiöpatjan ja rankalaudan käytön?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan
6. Osaan painesiteen tekemisen ja suuren vuodon tyrehtyttämisen?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. olen epävarma
 - e. en ollenkaan

Koulutus

1. Onko ensivastekoulutusiltoja mielestäsi riittävän usein?
 - a. kyllä
 - b. ei
 - c. jos vastasit ei, kuinka usein olisi mielestäsi sopiva määrä?

2. Onko ensivastekoulutusiltojen sisältö tarpeeksi tiivis ja kattava? Mitä toivoisit vielä ensivastekoulutusilloilta?

3. Onko ensivastekoulutusilloissa sopivassa määrin teoriaa ja käytännönharjoituksia?
 - a. on sopivassa määrin
 - b. toivon enemmän teoriaa
 - c. toivon enemmän käytännönharjoituksia
4. Otetaanko ensivastekoulutusilloissa mielestäsi miehistön toiveet huomioon?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. en osaa sanoa
 - e. ei lainkaan
5. Kuinka ensivastekoulutusillat palvelevat osaamistasoasi?
 - a. erittäin hyvin
 - b. hyvin
 - c. kohtuullisesti
 - d. en osaa sanoa
 - e. ei lainkaan
6. Mikä motivoi sinua ylläpitämään ensivastekoulutustasi?

Kiitos vastauksistasi!